

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

УДК 339.9.012:330.322.012

Пробойв О.А.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки,
маркетингу і менеджменту
Івано-Франківського навчально-наукового
інституту менеджменту
Тернопільського національного економічного університету

Стефанишин В.І.

студент
Івано-Франківського навчально-наукового
інституту менеджменту
Тернопільського національного економічного університету

ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ГЛОБАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ Й УКРАЇНА

Досліджено основні аспекти транснаціоналізації світової економіки й особливості глобальних інвестиційних процесів у сучасному світовому господарстві. Визначено вплив ТНК на економіки приймаючих країн. Розглянуто проблеми і перспективні напрями руху інвестиційних потоків у світі, й визначено їхній вплив на українську економіку з урахуванням сучасного стану світового ринку капіталів і ролі України як країни-реципієнта у світових глобалізаційних процесах.

Ключові слова: транснаціоналізація економіки, глобалізація, інвестиційні процеси, прямі іноземні інвестиції.

Исследованы основные аспекты транснационализации мировой экономики и особенности глобальных инвестиционных процессов в современном мировом хозяйстве. Определено влияние ТНК на экономики принимающих стран. Рассмотрены проблемы и перспективные направления движения инвестиционных потоков в мире, и определено их влияние на украинскую экономику с учетом современного состояния мирового рынка капиталов и роли Украины как страны-реципиента в мировых глобализационных процессах.

Ключевые слова: транснационализация экономики, глобализация, инвестиционные процессы, прямые иностранные инвестиции.

The article studies the aspects of trans-nationalization of the global economy and peculiarities of the global investment processes in the modern world's economy. It defined the influence of the TNC on the economies of the host countries. The article reviewed the issues and promising directions of the global investment flows and determined their impact on the Ukrainian economy considering the current situation on the global financial market and the role of Ukraine as a recipient host country in the world's globalization processes.

Keywords: trans-nationalization of economy, globalization, investment processes, direct foreign investments.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасна система ринкових відносин ґрунтується на функціонуванні достатньо розвинутого глобалізованого фінансового ринку, який в умовах гіпердинамічного конкурентного середовища забезпечує акумулювання й перерозподіл глобальних фінансових потоків між регіонами і країнами світу. Глобальна економіка набуває зовсім нових рис, а її фінансовий сектор характеризується архітектурою нового порядку й постійно розширюється за рахунок інноваційних фінансових інструментів, що значно ускладнює роботу сучасним фінансовим інженерам та інвесторам.

Завдяки постійному переміщенню грошових капіталів, які формуються в окремих країнах у процесі розширеного відтворення, на фінансових ринках виникає необхідність їх ефективного інвестування не лише для отримання короточасного спекулятивного прибутку та формування ефективного портфеля, а й вкладання капіталу в реальний сектор привабливих в інвестиційному плані регіонів та країн, що значно прискорює темпи економічного росту і розвитку цих держав світу та призводить до зростання їхнього впливу й зміни пріоритетів у геополітичній та гео економічній карті світу.

Характерними тенденціями сучасного фінансового розвитку є зменшення ролі і значення банківського сектору як механізму перерозподілу фінансових потоків на глобальному і національному рівнях та посилення ролі глобальних фінансових інституцій і ТНК у процесі здійснення інвестиційної і позичкової діяльності на світових товарно-сировинних, фінансових та валютних ринках.

Нагромадження чи дефіцит капіталу в регіоні або в певній країні є макроекономічним явищем, за яким стоїть структурна якісна зміна їхньої економіки, адже чим більше в країні виробляється й експортується продукції, тим більше валютних надходжень і фінансових нагромаджень, а отже, більше ресурсів для інвестицій і розвитку, добробуту та споживання. У зв'язку із цим аналіз причин глобального нагромадження грошей, перерозподілу і оцінювання його наслідків як для України, так і для всього світу у цілому є досить актуальним питанням і вимагає подальших досліджень. Актуальність вибраної теми також підкреслюється необхідністю проведення аналізу інвестиційних процесів у світі та в Україні для визначення впливу глобалізації

сучасного фінансового простору на зміну масштабів припливу іноземних інвестицій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Вивченню питань особливостей протікання інвестиційних процесів у світі на тлі формування глобальних фінансових ринків, а також розроблення і реалізації інвестиційної політики держави присвятили свої праці такі науковці, як Я. Мозговий [1], М. Новицький та А. Кухарчук [2], О. Волошина і А. Миргородська [3], Ю. Швець та О. Бурділо [4], Є. Редзюк [5], О. Руденко [6] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Однак дослідження публікацій щодо динаміки й основних тенденцій інвестиційних процесів у сучасному світовому господарстві та визначення впливу ТНК на економіки приймаючих країн не є вичерпними. На даному етапі розвитку світової економіки і нашої країни зокрема слід вивчати досвід розвинених держав і вдосконалювати власну законодавчу базу для підвищення рівня інвестиційної привабливості України у світових рейтингах.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою роботи є дослідження світових інвестиційних процесів та особливостей функціонування ТНК, з'ясування проблем і перспективних напрямів руху інвестиційних потоків у світі й визначення їхнього впливу на українську економіку з урахуванням сучасного стану світового ринку капіталів і ролі України як країни-реципієнта, посередника і кредитора у світових глобалізаційних процесах.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Із посиленням глобалізаційних тенденцій розвиток світового господарства у ХХІ ст. істотно відрізняється від динаміки й особливостей протікання світових економічних процесів ХХ ст. Основними рисами сучасних змін є те, що у центрі процесу фінансової глобалізації знаходяться й є його визначальною рушійною силою транснаціональні корпорації (ТНК) (рис. 1).

Зміна й ускладнення сучасної фінансової архітектури за рахунок появи нових структурованих і синтетичних фінансових інструментів на тлі зростання ризиків виникнення глобальних фінансових криз супроводжується поглибленням явищ транснаціоналізації економік, оскільки саме ТНК належить вирішальна роль у глобалізаційних процесах світової економіки.

Кількість ТНК та їхніх філій у сучасному світовому господарстві невпинно зростає. Процес транснаціоналізації, що характеризується посиленням взаємозв'язку і взаємозалежності суб'єктів світової економічної системи в результаті глобальних операцій ТНК, досягнув планетарних масштабів.

У щорічному рейтингу 500 найбільших корпорацій світу Fortune Global 500 за 2017 р., в якому компанії поділяються за обсягом виручки за попередній фінансовий рік, очолила список мережа торгових центрів Walmart (США), річна виручка якого становила 485,873 млрд. дол. Почесне друге місце посіла компанія State

Grid (Китай), яка за 2017 р. заробила понад 315,133 млрд. дол. Третє місце у рейтингу здобула компанія Sinopec Group із річною виручкою 267,518 млрд. дол. [8, с. 1] (табл. 1).

Таким чином, глобальні ТНК утворюють глобалізоване фінансове ядро в реальному секторі світової економіки, яке комплексно впливає на функціонування і розвиток світового виробництва продуктів, послуг, знань, інформації, інтелектуального капіталу, формує світовий ринок робочої сили.

«Нову економіку» кінця ХХ і початку ХХІ ст. приводять у рух жорстка конкурентна боротьба між глобальними ТНК за нові ринки й поява но-

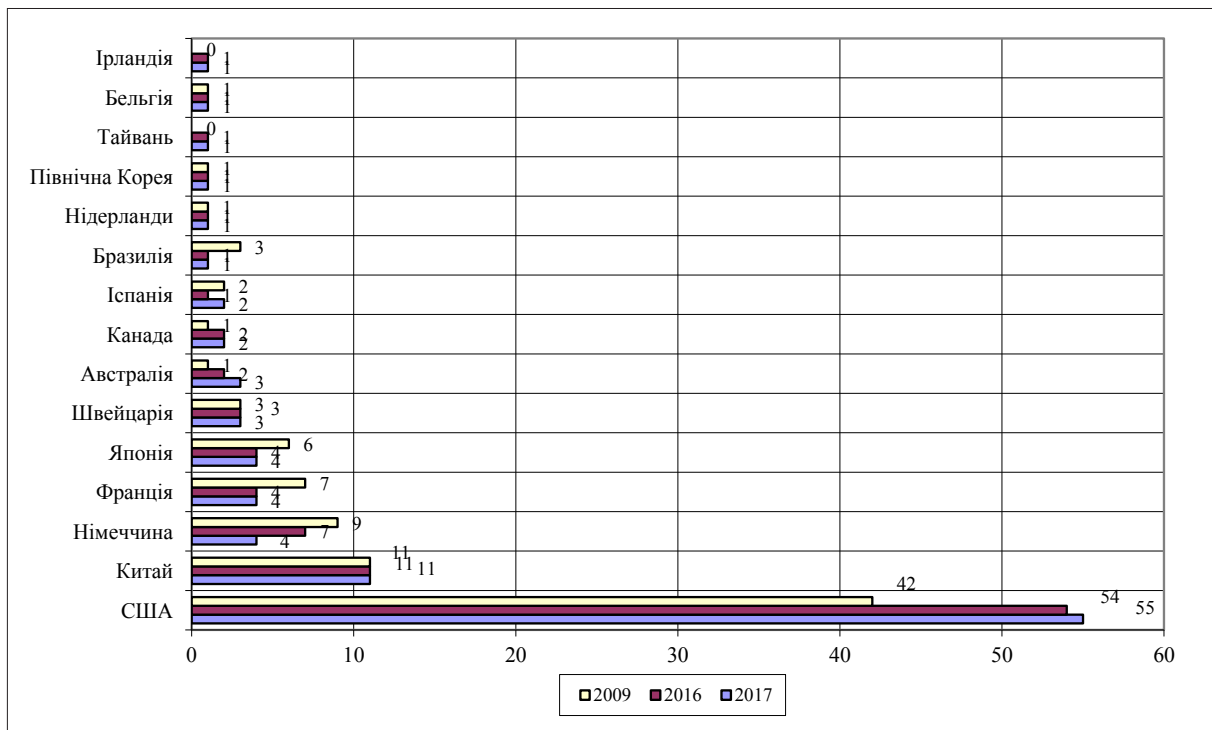

Рис. 1. Розподіл ТОП-100 ТНК по країнах базування, 2009–2017 рр.

Джерело: побудовано на основі [7, с. 9]

Таблиця 1

Топ-10 найбільших ТНК зі списку Fortune Global 500 за 2017 р.

Назва	Країна	Річна виручка (\$)
Walmart	США	485,873
State Grid	Китай	315,133
Sinopec Group	Китай	267,518
China National Petroleum	Китай	262,573
Toyota Motor	Японія	254,694
Volkswagen	Німеччина	240,264
Royal Dutch Shell	Нідерланди	240,033
Berkshire Hathaway	США	223,604
Apple	США	215,639
Exxon Mobil	США	205,004

Джерело: побудовано на основі [8, с. 1]

вітніх методів боротьби за створення ключових конкурентних переваг. За результатами проведеного дослідження слід відзначити зростаючу експансію ТНК й окреслити масштабні показники їхньої діяльності [9, с. 1] (табл. 2).

Отже, на ТНК сьогодні припадає переважаюча частина зовнішньої торгівлі, лівова частка інвестицій, більшість фінансових операцій, і вони набувають статусу впливових гравців на глобальних ринках товарів, послуг, капіталів.

За активністю ТНК та припливом прямих іноземних інвестицій Україна значно поступається іншим державам Східної Європи і СНД. Однак наша держава все ж залишається привабливою для діяльності ТНК із погляду дешевих ресурсів і робочої сили. Так, глобальними компаніями визнано привабливими такі сектори економіки регіонів України:

- виробництво тютюнових виробів: ТНК Japan Tabacco International, Imperial Tabacco Group, Philip Morris, В.А.Т.;

- виготовлення пива і безалкогольних напоїв: ТНК Coca-Cola, Pepsi, (вкуп «Сандори»), Orangina Group (вкуп «Росинки»);

- переробка олійних та зернових культур: компанії Bunge (вкуп елеваторів, контроль над експортом зерна; ТМ «Олейна», «Щедрий дар»);

- переробка молока: ТНК Groupe Lactalis, Bel Group, Danone (Франція), «Юнімілк» (Росія);

- виробництво кондитерських виробів (шоколаду) та концентрованих харчових продуктів: ТНК Nestle (ТМ «Світоч», «Торчин-продукт», «Крафт Фудз» (ТМ «Корона») та ін.;

- виробництво продуктів побутової хімії та парфумерії: ТНК Procter&Gamble (США) [9].

В Україні найбільшими ТНК, які вклали значні фінансові ресурси, є PepsiCola з обсягом інвестиційних коштів у 250 млн. дол. США, «Київстар GSM» – 240 млн. дол. США, Coca-Cola – 230 млн. дол. США та ін. Лідуючі позиції при цьому займають такі корпорації, як McDonald Corporation, Nestlé S.A., British American Tobacco та ін. [10, с. 95].

Сьогодні в Україні основна кількість ТНК сконцентрувалася у переробній промисловості. За версією Forbes, за підсумками першого півріччя 2016 р. більшість із них була прибутковою, незважаючи на складну політичну ситуацію, глибоку системну економічну кризу й значне падіння рівня доходів населення. Однак наша держава не є достатньо інвестиційно привабливою через безліч перепон, тому для пожвавлення її економіки потрібно переглянути низку законодавчих актів і провести значні реформи у багатьох сферах для формування сприятливого клімату для діяльності ТНК, які б залучили на її територію значні грошові кошти, підняли виробничий потенціал, наситили ринок продукцією, виробленою всередині країни, зменшуючи при цьому імпорт і поліпшуючи сальдо платіжного балансу. Водночас це дало б змогу знизити рівень безробіття, сприяло підвищенню доходів населення, збільшило нагромадження й споживання і загалом позитивно позначилося на її макроекономічній динаміці. Завдяки залученню прямих іноземних інвестицій і приходу ТНК на ринки країн Південно-Східної Азії їм удалося здійснити «економічне диво» й значно прискорити темпи економічного росту.

«Економічне диво» сталося завдяки вливанню інвестицій із високо розвинутих держав. По-

Таблиця 2

Показники діяльності ТНК у світовій економіці за період 1990–2016 рр.

Показники	Вартість у поточних цінах (млрд. дол. США)				
	1990	2005-2007 (середнє значення)	2014	2015	2016
Сумарний обсяг ПІІ, що ввозяться	2 197	14 469	25 108	25 191	26 728
Сумарний обсяг ПІІ, що вивозяться	2 254	15 184	24 686	24 925	26 160
Обсяги міжнародного злиття і поглинання	98	729	428	735	869
Сукупний обсяг продажів	5 097	19 973	33 476	36 069	37 570
Обсяг виробництва товарів і послуг зарубіжних філій	881	4 878	7 105	7 562	7 882
Активи зарубіжних філій	3 893	42 171	88 536	95 230	102 040
Експорт зарубіжних філій	1 444	4 976	7 854	6 974	6 812
Чисельність працівників зарубіжних філій (тис. осіб)	21 438	49 478	75 565	79 817	82 140

Джерело: побудовано на основі [9, с. 1]

ява Китаю як нового актора з потужним економічним потенціалом призводить до серйозного ускладнення структури світового господарства [11, с. 10]. З одного боку, посилюється вплив Китаю на світову економіку, адже впродовж останніх років ця держава здійснила не тільки технічний прорив та в кілька десятків разів наростила обсяги експорту, а й почала помітно впливати на розвиток світових фінансових та валютних ринків, а з іншого – процес економічної глобалізації світового господарства сприяє інтенсивнішому всеохоплюючому розростанню китайської економіки.

Так, частка Китаю у світовому ВВП виросла з 2,3% у 1980 р. до 18,3% (за оцінками МВФ) у 2017 р. Таким чином, Китай став лідером за цим показником, випередивши США. Однак за величиною самого ВВП з урахуванням валютного курсу Китай поступається США, посідаючи друге місце в рейтингу [12, с. 9]. Сьогодні саме Китай значною мірою визначає зростання сві-

тової економіки, адже за темпів приросту ВВП у Китаї 6,7% у 2016 році [13, с. 3], що істотно вище, ніж в інших великих економіках (за винятком Індії), Китай забезпечив 15,1% світового приросту ВВП [11, с. 12].

За даними UNCTAD, зовнішні прямі іноземні інвестиції з Китаю зросли на 3,6%, до 115,0 млрд. євро. У результаті в 2015 р. Китай став третім за величиною інвестором у світі після США та Японії (рис. 2). Багато економік промислово розвинених країн на сучасному етапі стають залежними від економіки Китаю: він був найбільшим іноземним власником державного боргу США протягом кількох років, адже володіє близько 8% від загального обсягу американських акцій. Станом на січень 2017 р. борг США перед Китаєм становив 1,05 трлн. дол. після 1,10 трлн. дол. перед Японією [11, с. 28].

Таким чином, Китай перетворився з країни – реципієнта іноземних інвестицій на кра-

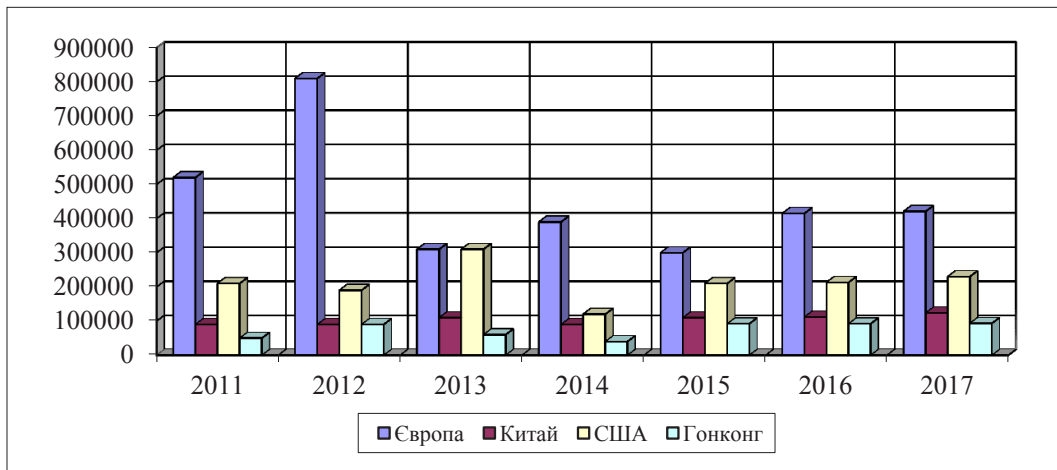

Рис. 2. Зовнішні обсяги прямих іноземних інвестицій Китаю порівняно зі США, Європою та Гонконгом (млн. дол. США)

Джерело: побудовано на основі [12]

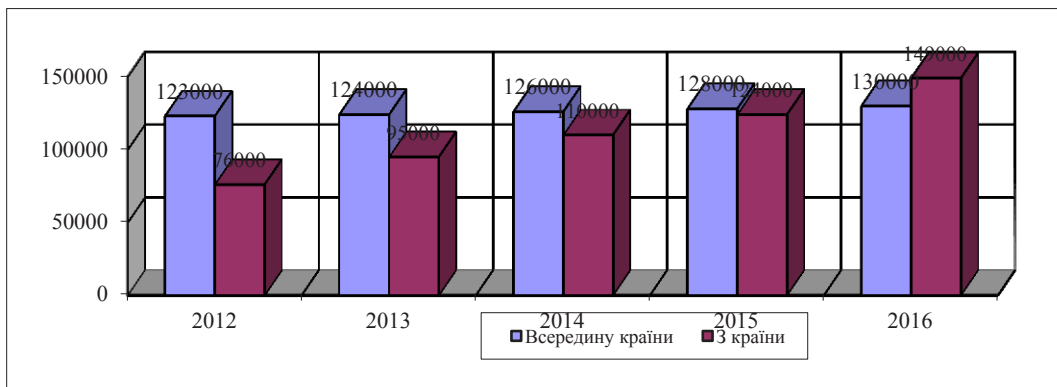

Рис. 3. Прямі іноземні інвестиції в економіку Китаю і з країни, млн. євро

Джерело: побудовано на основі [11, с. 29]

їну-донора, від якої на пряму залежать економіка промислово розвинених країн, діяльність світових товарно-сировинних, фінансових і валютних ринків. Залучивши достатньо іноземних інвестицій і високих технологій, китайська економіка зуміла значно піднятися й розвинути власний виробничий та фінансовий потенціал, ставши донором грошових коштів для інших країн [11, с. 29].

Щодо України, то, як зазначає В.А. Янковська, залучення іноземних інвестицій в її економіку сприятиме подоланню спаду виробництва й забезпеченню необхідних передумов для її економічного зростання [14, с. 156]. Україна у фінансово-інвестиційній сфері має значний потенціал, що виражається у наявності дешевої висококваліфікованої робочої сили, запасів корисних копалин, ринків збуту та інших важливих факторів. Однак інвестиційний ризик, зумовлений економічною й політичною нестабільністю в державі, перешкоджає залученню необхідного обсягу коштів в економіку держави (на рівні Польщі, Румунії, Чехії, Словаччини) [15] (табл. 3).

Військовий конфлікт із Росією і супутні фінансові ризики негативно позначилися на інвестиціях в Україну в 2014 р. й досі продовжують впливати на бажання іноземного капіталу вкладатися в її економіку. Так, нині за рівнем прямих іноземних інвестицій в економіку Україна все ще повертається до довоєнних показників (табл. 4).

Вже після втрати контролю над частиною територій і зниження курсу національної валюти

наприкінці 2014 р. Україна підійшла до позначки за обсягом іноземних інвестицій 52,2 млрд. дол., причому річні надходження становили лише 2,5 млрд. дол.

За 2015 р. загальний обсяг іноземних інвестицій в Україну скоротився ще більше і до кінця року становив тільки 41,1 млрд. дол. При цьому надходження нових інвестицій зросли майже в півтора рази порівняно з 2014 р. і становили 3,8 млрд. дол. [15, с. 1].

У 2016 р. загальний обсяг іноземних інвестицій досяг 42,8 млрд. дол., а річні надходження прямих іноземних інвестицій зросли до 4,4 млрд. дол. Щодо 2017 р., то станом на 1 жовтня обсяг іноземних інвестицій в Україну зріс на 2,2 млрд. дол. (або на 5,9%), до позначки 39,7 млрд. дол., порівняно з показником на початок року. Отже, суттєвих позитивних зрушень у динаміці прямих іноземних інвестицій в Україну ми не можемо відзначити.

Враховуючи таку ситуацію, слід виділити проблеми, котрі негативно впливають на інвестиційний клімат України: 1) політична й економічна нестабільність, відсутність чіткої стратегії економічного і політичного розвитку нашої держави; 2) низький промисловий потенціал, технічне відставання вітчизняних підприємств, незацікавленість у впровадженні інновацій; 3) відсутність гарантій із боку уряду й незабезпечення всім суб'єктам економічних відносин (іноземним інвесторам зокрема) рівних економічних прав і свобод під час здійснення фінансово-економічної діяльності на території

Таблиця 3

Обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну протягом 2014–2017 рр.*

Рік	Станом на кінець року (млрд. дол.)	Станом на кінець 1 кварталу (млрд. дол.)
2014	52,2	45,9
2015	41,1	43,4
2016	42,8	37,7
2017	39,7	38

*Без урахування тимчасово окупованої території АР Крим та зони проведення АТО.

Джерело: побудовано на основі [15]

Таблиця 4

**Надходження прямих іноземних інвестицій*
(приплив прямих іноземних інвестицій за останній квартал/рік)**

Рік	Станом на кінець року (млрд. дол.)	Станом на кінець I кварталу (млн. дол.)
2014	2,5	570
2015	3,8	346
2016	4,4	1
2017	2,3	393

*Без урахування тимчасово окупованої території АР Крим та зони проведення АТО.

Джерело: побудовано на основі [15]

нашої держави; 4) складність і змінюваність податкової системи та непосильне податкове навантаження на приватний бізнес; 5) відсутність надійної інвестиційної історії, яка закладається роками завдяки успішним капіталовкладенням інвесторів [14, с. 158].

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Сучасний етап світового розвитку характеризується активізацією процесів глобалізації та інтеграції товарно-сировинних та фінансових ринків і супроводжується інтернаціоналізацією капіталу, внаслідок чого іноземні інвестиції набувають визначального двоякого впливу на світове господарство: позитивного – стимулюють зростання ефективності міжнародних економічних зв'язків; негативного – провокують зростання ризиків і невизначеності, непередбачуваного коливання валютних курсів.

У цих процесах визначальне місце відводиться ТНК. Сьогодні ТНК контролюють понад 57% світового промислового виробництва, 69% міжнародної торгівлі, більше як 81% патентів і ліцензій на нову техніку, технології та ноу-хау, майже 90% прямих зарубіжних інвестицій [10, с. 90]. Активність ТНК та приплив прямих іноземних інвестицій в Україну значно поступаються іншим країнам Східної Європи і СНД. Але Україна лишається привабливою для діяльності ТНК.

Для залучення іноземних інвесторів економічно розвинені держави намагаються зменшити втручання уряду й державних структур в економічні процеси та максимально спростити податкову систему, стабілізувати політичну ситуацію, приймати закони, які б створювали сприятливе інвестиційне поле для діяльності і приваблювали більшу кількість іноземних інвесторів [6, с. 35]. Іноземні країни йдуть на будь-які поступки для залучення іноземного капіталу в свої економіки і надають інвесторам гарантії та впевненість у тому, що вони зроблять правильний вибір, інвестувавши капітал в економіку саме цієї країни.

Таким чином, для підвищення інвестиційної привабливості нашої держави у глобальному світовому просторі й залучення іноземного капіталу в економіку основними завданнями є стабілізація політичної та економічної ситуації в Україні, вдосконалення правової та організаційної бази для формування сприятливого інвестиційного клімату й нарощування у май-

бутньому конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на основі запровадження основних принципів «нової економіки».

Бібліографічний список:

1. Міжнародні фінанси: навч. посіб. / Я.І. Мозговий І.І. Д'яконова, М.І. Макаренко, Ф.О. Журавка та ін.; за ред. М.І. Макаренка та І.І. Д'яконової. К.: Центр учбової літератури, 2013. С. 402–407.
2. Кухарчук А.В., Новицький М.М. Сучасний стан іноземного інвестування в економіку України. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2014. № 1. С. 135–143. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/znpnudps_2014_1_17.pdf.
3. Волошина О.А., Миргородська А.О. Стан і тенденції розвитку інвестиційної сфери в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2016. С. 66–69. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/22-2016/17.pdf>.
4. Швець Ю.О., Бурдило О.В. Оцінка інвестиційного клімату в Україні: стан, проблеми та шляхи його поліпшення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. Вип. 12. Ч. 2. С. 165–168. URL: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/22-2016/17.pdf>.
5. Редзюк Є.В. Світові інвестиційні процеси і їхній вплив на економіку України. НТІ. 2010. № 4. С. 44–51. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/NTI_2010_4_11%20(1).pdf.
6. Руденко О.А. Особливості державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. 2014. № 1 (63). С. 31–37. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/Nvpushk_2014_1_6%20(1).pdf.
7. Global Top 100 companies by market capitalization. URL: <https://www.pwc.com/gx/en/audit-services/assets/pdf/global-top-100-companies-2017-final.pdf>.
8. Fortune Global 500 (100) 2017 / Brand Rankings. URL: <https://www.rankingthebrands.com/The-Brand-Rankings.aspx?rankingID=50&year=1163>.
9. Investment Country Profiles: Ukraine / UNCTAD. URL: http://archive.unctad.org/en/docs/webdiaeia2016d2_en.pdf.
10. Прохорова М.Є. Особливості та тенденції розвитку процесів транснаціоналізації в XXI столітті. Стратегія розвитку України. 2015. № 2. С. 88–97. URL: file:///C:/Users/user/Downloads/sru_2015_2_18%20(2).pdf.
11. SAARELA A. (2017) Transformation of China and global economic interdependence. URL: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/570484/EXPO_STU\(2017\)570484_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/570484/EXPO_STU(2017)570484_EN.pdf).

12. World Investment Report 2017 / UNCTAD. URL: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2017_en.pdf.
13. Developments in international seaborne trade / UNCTAD. URL: http://unctad.org/en/PublicationChapters/rmt2016ch1_en.pdf.
14. Янковська В.А. Аналіз інвестиційної діяльності в Україні. URL: [http://zt.knteu.kiev.ua/files/2014/2\(73\)/uazt_2014_2_25.pdf](http://zt.knteu.kiev.ua/files/2014/2(73)/uazt_2014_2_25.pdf).
15. Іноземні інвестиції в Україні 2014–2017 рр. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

References:

1. Mozghovij Ja.I. (2013) Vnutrishni finansovi resursy transnacionalnykh korporacij [Internal financial resources of transnational corporations]. Mizhnarodni finansy: navchalnyj posibnyk [International finance: tutorial]. Kiev: Centr uchbovoho literatury, pp. 402-407.
2. Kukharchuk A.V., Novycykij M.M. (2014) Suchasnyj stan inozemnogho investuvannja v ekonomiku Ukrainy [The current state of foreign investment in the Ukrainian economy]. Zbirnyk naukovykh pracj Nacionalnogho universytetu derzhavnoji podatkovoji sluzhby Ukrainy [Collection of scientific works of the National University of State Tax Service of Ukraine] (electronic journal), no. 1, pp. 135-143. Available at: file:///C:/Users/user/Downloads/znpnudps_2014_1_17.pdf.
3. Voloshyna O.A., Myrghorodsjka A.O. (2016) Stan i tendenciji rozvytku investycijnoji sfery v Ukraini [Status and trends of investment industry development in Ukraine]. Nukovyj visnyk Mizhnarodnogho ghumanitarnogho universytetu [Scientific Herald of the International Humanitarian University] (electronic journal), pp. 66-69. – Available at: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/22-2016/17.pdf>.
4. Shvecj Ju.O., Burdylo O.V. (2017) Ocinka investycijnogho klimatu v Ukraini: stan, problemy ta shljakhy jogho polipshennja [Assessment of the investment climate in Ukraine: the state, problems and ways to improve it]. Naukovyj visnyk Uzhghorodskogho nacionalnogho universytetu [Scientific herald of Uzhgorod National University] (electronic journal), vyp.12, chast.2, pp. 165-168. – Available at: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2016/22-2016/17.pdf>.
5. Redzjuk Je.V. (2010) Svitovi investycijni procesy i jikhnij vplyv na ekonomiku Ukrainy [World Investment Processes and Their Impact on Ukraine's Economy]. NTI [Scientific Technical Institute] (electronic journal), no. 4, pp. 44-51. – Available at: [file:///C:/Users/user/Downloads/NTI_2010_4_11%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/NTI_2010_4_11%20(1).pdf).
6. Rudenko O.A. (2014) Osoblyvosti derzhavnogho rehuljuvannja investycijnoji dijalnosti v Ukraini [Features of state regulation of investment activity in Ukraine]. Naukovyj visnyk Poltavskogho universytetu ekonomiky i torghivli [Scientific herald of Poltava University of Economics and Trade] (electronic journal), no. 1 (63), pp. 31-37. – Available at: [file:///C:/Users/user/Downloads/Nvpushk_2014_1_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/Nvpushk_2014_1_6%20(1).pdf).
7. Global Top 100 companies by market capitalization (2017). Available at: <https://www.pwc.com/gx/en/audit-services/assets/pdf/global-top-100-companies-2017-final.pdf>.
8. Fortune Global 500 (100) (2017). Brand Rankings. Available at: <https://www.brandingthebrands.com/The-Brand-Rankings.aspx?rankingID=50&year=1163>.
9. Investment Country Profiles: Ukraine (2016). UNCTAD. Available at: http://archive.unctad.org/en/docs/webdiaeia2016d2_en.pdf.
10. Prokhorova M.Je. (2015) Osoblyvosti ta tendenciji rozvytku procesiv transnacionalizaciji v XXI stolitti [Features and trends of the processes of transnationalization in the XXI century]. Stratehija rozvytku Ukrainy [Strategy of development of Ukraine](electronic journal), no. 2, pp. 88-97. – Available at: [file:///C:/Users/user/Downloads/sru_2015_2_18%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/sru_2015_2_18%20(2).pdf).
11. SAARELA A. (2017) Transformation of China and global economic interdependence. Available at: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/570484/EXPO_STU\(2017\)570484_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/570484/EXPO_STU(2017)570484_EN.pdf).
12. World Investment Report 2017. UNCTAD. Available at: http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2017_en.pdf.
13. Developments in international seaborne trade (2016). UNCTAD. Available at: http://unctad.org/en/PublicationChapters/rmt2016ch1_en.pdf.
14. Jankovsjka V.A. (2014) Analiz investycijnoji dijalnosti v Ukraini [Analysis of investment activity in Ukraine]. Available at: [http://zt.knteu.kiev.ua/files/2014/2\(73\)/uazt_2014_2_25.pdf](http://zt.knteu.kiev.ua/files/2014/2(73)/uazt_2014_2_25.pdf).
15. Іноземні інвестиції в Україні 2014–2017 рр. [Foreign investments in Ukraine for 2014–2017]. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

Proboiv O.A.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of International Economics,
Marketing and Management,
Ivano-Frankivsk Educational
and Scientific Institute of Management
Ternopil National Economic University

Stefanyshyn V.I.

Student,
Ivano-Frankivsk Educational
and Scientific Institute of Management
Ternopil National Economic University

TRANSNATIONALIZATION OF THE ECONOMY AND GLOBAL INVESTMENTS PROCESSES: GLOBAL TRENDS AND UKRAINE

The modern system of market relations is based on the operation of a considerably developed global financial market, which, under hyper-dynamic competitive environment, ensures accumulation and redistribution of the global financial flows among the world's regions and countries. The global economy is acquiring quite new features, and its financial sector has the architecture of a new order and is constantly expanding by means of an innovative and financial instrument, which greatly complicates the work of modern financial engineers and investors.

Due to the constant movement of cash capitals, which are formed in individual countries in the process of expanding reproduction, in the financial markets appears a need for their efficient investing not only to get a short-term speculative income and to form an efficient portfolio but also to invest capital in the real sector of economy of investment-attractive regions and countries. This considerably accelerates the rates of economic growth and development of the world's countries and results in the growth of their impact and priorities changes on the geopolitical and geoeconomic global map.

The objective of the article is to study the global investment processes and peculiarities of TNC operations, defining the problems and promising directions of investment flows in the world, to determine their impact on the Ukrainian economy considering the current situation of the global capital market and the role of Ukraine as a host country, an intermediate and a creditor in the world's globalization processes.

The current stage of the world's development is characterized by the increased globalization processes and integration of the commodity and financial markets and is accompanied by capital's internalization. As a result, foreign investments acquire a decisive two-folded impact on the global economy: a positive one – they stimulate the efficiency growth of international economic ties; a negative one – they increase risk and uncertainty, unpredictable fluctuations of exchange rates.

TNC take a leading place in those processes. Today, TNC control over 57% of the world's industrial output, 69% of international trade, over 81% of patents and licenses for new machines, technology and know-how, almost 90% of direct foreign investments. TNC activities and inflow of direct foreign investments in Ukraine are greatly fewer than in other countries of Eastern Europe and the CIS.

The basic task to increase the investment attractiveness of our country in the global world and to attract foreign capital into economy is to stabilize political and economic situation in Ukraine, improve the legal and organizational basis in order to form a favourable investment climate and to increase the future competitiveness of the national business by implementing the basic principles of the "new economy".